

Informatiebrief aan de Raad

070

Zaaknummer: Z/24/085213
Documentnummer: Z/24/085213/400800
Datum: 9 juli 2024
Onderwerp: Ontwikkelingen Schiphol/vliegtuiglawaai 2023-2024
Bijlage(n): *Bijlage 1. Jaarverslag geluidmetingen 2023*

Geachte Raad,

Via deze informatiebrief wordt u geïnformeerd over de belangrijkste ontwikkelingen rondom Schiphol/vliegtuiglawaai in 2023 + 2024 toegespitst op onze gemeente. We gaan in deze brief in op de volgende onderwerpen:

- de belangrijkste ontwikkelingen in de afgelopen periode (2023);
- een korte vooruitblik wat er (mogelijk) dit jaar gaat gebeuren.

1. De belangrijkste ontwikkelingen afgelopen periode (2023)

Vanaf medio 2022 worden adviesdiensten ingekocht bij de Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) voor het Schipholdossier. Er vindt via de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS) overleg plaats tussen gemeenten en provincies met het Rijk. Wassenaar kan daar niet aan deelnemen doordat wij buiten de 48 dB L_{den} -geluidscontour liggen. De gemeenten die wel binnen de contour liggen hebben Wassenaar de optie hebben geboden om deel te nemen aan het regionale overleg dat voorafgaat aan het interbestuurlijk overleg, wanneer daar aanleiding toe bestaat. Dit biedt de mogelijkheid om signalen vanuit onze gemeente af te geven en daarmee de inbreng vanuit de regio te versterken. Deze optie is door wethouder Koetsier benut. Hij was actief betrokken bij de kennismaking van de Zuid-Hollandse gemeentebestuurders in het invloedgebied van Schiphol met gedeputeerde mw. J. Baljeu (Provincie Zuid-Holland) en gedeputeerde mw. E. Rommel (Provincie Noord-Holland). Beide gedeputeerden vervullen een belangrijke rol bij het interbestuurlijk overleg met het Rijk. In de loop van 2023 is in opdracht van onze gemeente door Sensornet een drietal vaste geluidmeetpunten geplaatst. De waarnemingen kunnen online worden gevolgd (via de kaart op <https://www.sensornet.nl/project/> kunt u inzoomen naar het dichtstbij gelegen meetpunt). De ODWH vervaardigt jaarrapportages over die waarnemingen. De rapportage over 2023 is bijna gereed.

Tot slot is in de loop van 2023 onze website verbeterd wat betreft informatie over Schiphol.

2. een korte vooruitblik wat er (mogelijk) dit jaar gaat gebeuren

- *Kabinetsstandpunt ontwikkeling Schiphol*

Wat wordt het vervolg op de hoofdlijnenbrief van kabinet Rutte IV? Die hoofdlijnenbrief markeerde een trendbreuk: van een eenzijdige (economische) ontwikkeling Schiphol en luchtvaart naar een meerzijdige afweging (erkenning grondzijdige problematiek). In het verlengde daarvan werd besloten het aantal vliegbewegingen rond Schiphol af te bouwen van 500.000 naar 440.000, later bijgesteld naar 452.000. Deze krimpbeweging zou in 3 stappen plaats moeten vinden.

Na de nodige juridische verwikkelingen is de eerste stap (Experimenteerregeling) in pauzestand komen te staan. Het arrest dat de Hoge Raad over het hiertegen door KLM c.s./IATA e.a. ingestelde cassatieberoep moet wijzen, wordt in het derde kwartaal van 2024 verwacht.

Ook de tweede stap heeft vertraging opgelopen. Dit betreft de Balanced Approach-procedure. Deze procedure moet worden doorlopen voordat het aantal vliegbewegingen blijvend wordt teruggebracht. De Europese Commissie, die met deze ontwikkeling moet instemmen, blijkt zorgen te hebben over de proportionaliteit van de maatregelen in relatie tot de beoogde implementatietermijn (november 2024). De Commissie heeft daarom gevraagd om te onderzoeken of een meer graduele aanpak om het geluidsdoel te behalen mogelijk is. Onlangs melde de Minister dat de procedure wordt voortgezet, maar dat hij het voorgelegde maatregelenpakket qua samenstelling wil aanpassen en het doorvoeren ervan meer in tijd wil spreiden. Het aantal vliegbewegingen rond Schiphol wil hij niet meer afgrenzen op 452.000 maar op een marge van 460.000 tot 470.000. In het maatregelenpakket is onder meer aandacht voor het weren van lawaaige vliegtuigen en het creëren van rust in de nacht. In de periode van 24 mei tot 21 juni 2024 liep hierover een aanvullende internetconsultatie. Gemeente Wassenaar heeft samen met cluster ZuidWest een zienswijze ingediend gericht op een betere balans tussen de Schipholoperatie en de kwaliteit van de leefomgeving.

Geruime tijd was het een vraag of het nieuwe kabinet zou gaan voortbouwen op de trendbreuk van kabinet Rutte IV, of dat het Schipholbeleid toch weer een andere wending zou krijgen. In het hoofdlijnenakkoord tussen PVV, VVD, NSC en BBB is het volgende over de luchtvaart bekend gemaakt:

"De komende jaren moet voor wat betreft de luchtvaart de inzet gericht zijn op het op orde brengen van de rechtsbescherming van omwonenden (geluidhinder), met behoud van de netwerkqualiteit van Schiphol. Zo is op langere termijn doorgroei mogelijk met stillere en schonere vliegtuigen."

In het verlengde hiervan wordt zowel in de aanbiedingsbrief van de minister aan de Tweede Kamer, als in de begeleidende stukken van de voorgenomen aanpassing van de Balanced Approach-procedure gemeld dat de voorgenomen besluiten geen koerswijziging behelzen. Het doel

blijft ongewijzigd en het kabinet wil stappen zetten in het beperken van de hinder rondom Schiphol.

- *Uitspraak in geding tussen stichting RBV en de Staat der Nederlanden*

De (particuliere) stichting Recht op Bescherming tegen Vliegtuighinder (RBV) heeft enige tijd geleden de Staat der Nederlanden in een civiele procedure gedagvaard. Dit vanwege het disproportioneel veel mensen blootstellen aan ernstige hinder en slaapverstoring door luchtverkeer van en naar Schiphol. De Staat zou daardoor onrechtmatig handelen.

Na een aantal tussenvonnissen en wijziging van eisen over en weer, is de Rechtbank Den Haag op 20 maart jl. tot een oordeel over de bodemprocedure gekomen. RBV wordt daarin gedeeltelijk in het gelijk gesteld. In het vonnis wordt de vinger gelegd op een aantal fundamentele gebreken aan de door de Staat in het Schipholdossier gemaakte afweging van belangen. Ook wordt de Staat aangesproken op het ontbreken van effectieve rechtsbescherming voor omwonenden.

De rechtbank draagt de Staat op om binnen twaalf maanden de geldende wet- en regelgeving te handhaven en een vorm van praktische en effectieve rechtsbescherming in het leven te roepen die toegankelijk is voor alle ernstig gehinderden en slaapverstoorden. Hierbij wordt ook gedoeld op hen die buiten de huidige vastgestelde geluidscontouren wonen (dus ook voor inwoners van onze gemeente). Bovendien moet in deze rechtsbescherming de belangen van het individu voldoende geïndividualiseerd en gemotiveerd worden meegenomen.

Het vonnis is uitvoerbaar bij voorraad verklaard. Dit betekent dat de Staat het vonnis direct dient uit te voeren, ook als er hoger beroep wordt ingesteld. Het kabinet ziet zich genoodzaakt hoger beroep in te stellen tegen dit vonnis. Nadrukkelijk niet omdat het kabinet het oneens is met de strekking van het vonnis, maar vanwege de strakke termijn van 12 maanden die de rechtbank heeft opgelegd. Ook zal een verzoek om schorsing van het vonnis worden gedaan, omdat anders de klok verder tikt op de deadline van 12 maanden terwijl het hoger beroep loopt.

- *NOVEX Schiphol*

De NOVEX Schiphol heeft tot doel samenhang te brengen tussen luchtzijdige en landzijdige ontwikkelingen en opgaven van het Rijk en de regio. Het Ontwikkelperspectief en de Uitvoeringsagenda zijn belangrijk resultaten uit 2023. Het zijn concrete stappen in het borgen van de balans tussen de kwaliteit van de leefomgeving, specifiek voor omwonenden en het belang van een internationale luchthaven voor Nederland. Het gaat in eerste instantie om gebieden binnen de 48 dB L_{den} -contour. Wassenaar valt daar buiten, maar de balans die binnen de contour wordt gevonden, zal ook daarbuiten doorwerken. Dus indirect zal ook onze gemeente daarvan profiteren. Daarbij is vanuit zowel de BRS als het adviesorgaan van bewonersorganisaties, de Maatschappelijke Raad Schiphol (MRS), expliciet gevraagd om ook aandacht te hebben voor de gebieden buiten de contour.

Voor zover ze niet al lopen, zullen in de loop van 2024 de verschillende projecten uit de Uitvoeringsagenda worden gestart. Via de BRS zijn onze collega-gemeenten, provincies en diensten

actief bij al deze projecten betrokken, zowel inhoudelijk als bij de monitoring van de voortgang ervan.

- *Luchtruimherziening*

Het programma Luchtruimherziening heeft kort gezegd als doel om het gebruik van het Nederlandse luchtruim efficiënter in te richten, te verduurzamen en om te zorgen voor passende militaire oefenruimte. Om de doelen van het programma Luchtruimherziening te bereiken zal het luchtruim opnieuw moeten worden ingericht en ruimte worden gecreëerd voor een duurzame manier van afhandelen van het vliegverkeer. In dat kader wordt gewerkt om het naast het ongehinderd doorklimmen, ook het ongehinderd dalen over vaste naderingsroutes mogelijk te maken. Dit beoogt de geluidshinder dichterbij de luchthavens te beperken en biedt de mogelijkheid om gevoelige gebieden zoals woonkernen vaker te vermijden. Aandachtspunt voor onze gemeente zijn de plannen rond het verleggen van het naderingspunt "River" richting zee. Het is niet duidelijk hoe dit precies voor onze gemeente gaat uitpakken.

De besluitvorming over het programma Luchtruimherziening is controversieel verklaard. Dat betekent dat besluitvorming over vervolgstappen aan het nieuwe kabinet is. Vooralsnog worden er enkel voorbereidende stappen genomen. Tijdens de demissionaire periode wordt er gewerkt aan o.a. het eerste ontwerp van de nieuwe inrichting van het luchtruim (schetsontwerp hoofdstructuur) en aan de zoekgebieden waarin de vaste naderingsroutes kunnen komen te liggen

- *Stelselherziening*

In de Luchtvaartnota 2020-2050 is opgenomen dat het Rijk als doel stelt om de negatieve gezondheidseffecten door de luchtvaart te verminderen. Hierbij gaat het onder andere over de geluidbelasting van de luchtvaart. Er is in de Luchtvaartnota hiertoe een stelsel van normen en maatregelen aangekondigd dat gezamenlijk de hinder rond de luchthavens aantoonbaar vermindert en goed aansluit bij de ervaren hinder van de omwonenden.

De uitwerking van dit voornemen is bijzonder complex en er lopen allerlei onderzoeken over hoe dat technisch in elkaar te steken. Deze stelselherziening is de derde stap op weg naar een betere balans tussen Schiphol en de omgeving (zie voor stap 1 en stap 2 "Kabinetsstandpunt ontwikkeling Schiphol"). Er wordt al langere tijd aan gewerkt en zou in 2027 in werking moeten treden.

De belangrijkste veranderingen voor omwonenden betreffen meer rechtsbescherming, meer individuele bescherming, en de mogelijkheid dat het bevoegd gezag stuurt op afname van de geluidbelasting. Het is evident dat hoe beter dit stelsel in elkaar steekt, hoe meer de omgeving – en daarmee onze inwoners – daarvan gaat profiteren.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. K.D. Handstede,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
Burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.